

Jumalateenistus Nõos P, 24.05.26 kl 11, I nelipüha

Lektsioonid: Jr 31:31–34; Jh 14:15–21

Pihikõne: Ap 18:25

Jutlus: Ap 2:1–13

Laulud: 128 (1–3); 127 (1–3, 4); 131 (1–2); 129 (1–5)

Kui nelipühapäev kätte jõudis, olid nad kõik koos ühes paigas. Ja äkitselt tuli taevast kohin, otsekui tugev tuul oleks puhunud, ja täitis kogu koja, kus nad istusid. Ja nad nägid otsekui hargnevaid tulekeeli, mis laskusid iga üksiku peale nende seas. Ja nad kõik täideti Püha Vaimuga ning hakkasid rääkima teisi keeli, nõnda nagu Vaim neile andis rääkida. Jeruusalemmas oli aga elamas juute, vagasid mehi kõigi rahvaste keskelt, kes on taeva all. Kui nüüd see hää kostis, tuli kokku nende kogukond, ja kõiki valdas hämmastus, sest igaiüks kuulis räägitavat oma murret. Nad jahmusid ja panid imeks, öeldes: "Ennäe, eks need kõik, kes räägivad, ole galilealased? Kuidas siis meist igaiüks kuuleb oma sünnimaa murret? Meie, parlased ja meedlased ja eelamlased ja kes me elame Mesopotaamia-, Juuda- ja Kappadookiamaal, Pontoses ja Aasias, Früügias ja Pamfüülias, Egiptuses ja Liibüa maades Küreene pool, ja siia elama asunud roomlased, juudid ja nende usku pöördunud kreetlased ja araablased – kuidas me kuuleme räägitavat meie endi keeles Jumala suuri asju?" Nad kõik olid jahmunud ja kahevahel ning ütlesid üksteisele: "Mis see küll peab olema?" Mõned aga ütlesid pilgates: "Nad on täis magusat veini!"

Tänane kirjakoht Ap 2 on tänase I nelipüha jaoks ehk sobivaim kirjakoht Piiblis, kuna see on andnud nelipühale nime ja jutustab meile otsesõnu kõige olulisemast, Püha Vaimu tööst, mis mõjutab paljusid inimesi korraga. Seda kirjakohta on palju loetud ja selle üle arutatud.

Sel korral seda kirjakohta lugedes jäin mõtlema, mis juhtuks siis, kui selline Püha Vaimu väljavalamine toimuks meie ajal.

Kõigepealt peab ütlema, et sarnaseid asju on ju ajaloos varemgi ja hiljemgi juhtunud.

Ühest varasemast juhtumist, kus Püha Vaim langes korraga paljude inimeste peale, kõneleb 4Ms 11. peatükk. Seal lasi Jumal laskuda Püha Vaimu Iisraeli rahva kõrberännaku ajal Egiptusest Tootatud Maale 70 Iisraeli vanema peale, kes hakkasid Vaimu ajal prohvetlikult kõnelema.

20. sajandil on ehk tuntuim Püha Vaimu töö tagajärg suurtes massides nn Azuza tänava ärkamine Los Angeleses Californias ajavahemikus u 1906–1915.

Omalaadsed Püha Vaimu töö viljad on ka äratusliikumised kirikute sees, Eesti kontekstis on ehk kõige olulisem vennastekoguduse liikumine 18.–19. sajandil. Väiksemat sorti Püha Vaimu töö viljaks võib pidada ka 1970. aastate lõpu ja 1980. aastate alguse Effataa-ärkamist Eestis, peamiselt Tallinnas ja 1980. aastate lõpu poliitilis-religioosset vaimustust Eesti taasiseseisvumise eelõhtul.

Kuid kas ja kelle arvates toodud näited ja paljud muud sarnased sündmused on siiski seotud Püha Vaimuga?

Nii nagu meie tänases kirjakohtas, on vist kõigi äratusliikumiste puhul olnud pooldajaid ja vastaseid. Nimetagem neid vastavalt „veendunuiks” ja „pilkajaiks”.

Veendunute jaoks pole kahtlust, et toimuv on Püha Vaimu töö tulemus. Meie kirjakohtas on veendunuiks Jeesuse jüngrid, kes ootasid Jeruusalemmas ülemises toas Jeesuse tootatud Püha Vaimu tulekut. Nende jaoks polnud kahtlustki, et kogu toimuv, võõrastes keeltes rääkimine ja nendest arusaamine on Püha Vaimu töö vili. Meie kirjakohtale järgnevas lõigus ju apostel Peetrus sellest veendunult kõnelebki, viidates VT prohvet Joeli ettekuulutusele: „Ja viimseil päevil sünnib, ütleb Jumal, et ma valan oma Vaimust välja kõigi inimeste peale.” Veendunuile olid teada tootused VT-s ja nende õpetajalt Jeesuselt ning nüüd nad kogesid nende tootuste täitumist omal nahal. Neil ei olnud mingit kahtlust, et tegemist on Püha Vaimu tööga.

Pilkajaid esindab meie kirjakohtas seltskond, kes näevad veendunute, Jeesuse jüngrite keelterääkimist ja ütlevad pilgates: „Nad on täis magusat veini!” Selliste inimeste jaoks pole võimalik, et eksisteerib mingi vaimne jõud, mis saab inimesi niimoodi vallata.

Nt Azusa tänava ärkamisest kirjutas üks kohalik Los Angelese ajaleht 1906. aasta septembris: „See on häbiväärne rasside segunemine ... nad karjuvad ja uluvad terve päeva ja öö. Nad jooksevad, hüppavad, värisevad üle keha, karjuvad valju häälega, keerlevad ringiratast, kukuvad saepuruga kaetud põrandale, tõmblevad, viskuvad ja veerevad üle selle. Mõned neist minestavad ega ei liigu tundide kaupa, nagu oleksid nad surnud. Need inimesed paistavad olevat hullud, vaimselt häiritud või loitsu all. Nad väidavad, et on täidetud vaimuga. Neil on jutlustajaks ühesilmne, kirjaoskamatu neeger [mõeldud on liikumise juhti, nelipühi pastorit William Joseph Seymouri], kes on suurema osa ajast põlvili, pea puust piimakastide vahele peidetud. Ta ei räägi eriti palju, aga vahel on kuulda teda hüüdmas: „Parandage meelt!” – ja niimoodi ta siis juhib kogu seda asja! ... Nad laulavad korduvalt sama laulu: „Lohutaja on tulnud.”

Kuid veendunute ja pilkajate vahel on veel kolmaski rühm inimesi, keda meie kirjakohas nimetatakse „vagadeks juutideks”. On öeldud: „Jeruusalemmas oli aga elamas juute, vagasid mehi kõigi rahvaste keskelt, kes on taeva all.” Siin on siis mõeldud inimesi, kes pidid tundma Aabrahami, Iisaki ja Jaakobi Jumalat, kuid ei tundnud Jeesust Kristust ega Tema töötatud Püha Vaimu. Võiks öelda, et nad olid vastuvõtlikud Jumala tegudele, kuid ei osanud neid seletada. Nad teadsid midagi Jumalast, kuid kahtlesid. Nimetagemgi neid siis „kahtlejaiks”.

Nüüd tekib huvitav küsimus, kas enamik kristlasi pärast apostlite ajajärku, u 2. sajandist pKr kuni tänapäevani polegi mitte sellised „kahtlejad” eeltoodud tähenduses? Nad teavad, et Jumal on olemas, kuid pole päris kindlad, kas Jumala teod on ikka Jumala teod, kuna nad ei saa neist aru. On teada, et nt Azusa tänava ärkamisel osales ka palju inimesi, kes tulid kokku lihtsalt huvi pärast, olles kuulnud, et seal toimub midagi ebatavalist. Võib-olla olid nad ise mõne kristliku koguduse liikmed või tundsid huvi religiooni vastu. Mõned neist said oma usule kinnitust ja täis Püha Vaimu, teised mitte.

Selliseid kahtlejaid tuleb nn veendunuil pidevalt jutlustamisega veenda, nagu tegi seda Peetrus meile järgnevas lõigus ja Ap-s mitu korda hiljem. Samuti tegi seda Paulus, kelle kuulajaskonna kohta öeldakse, et mõned hakkasid uskuma ja mõned mitte.

Tundubki, et kirikute kuulutustöö n-ö edu sõltub sellest, kui palju selliseid „kahtlejaid” suudetakse enda poole võita. On aga selge, et üksnes inimlik kuulutustöö jääb siin puudulikuks, nagu oleks puudulikuks jäänud ka apostel Peetruse jutlused, kui neile poleks eelnenud Püha Vaimu tööd, mida paljud nägid ja kogesid. Peetrus oskas sellesama Püha Vaimu toel veenda paljusid kahtlejaid Jeesusesse Kristusesse uskuma.

Võrreldes Eesti taasiseseisvumise ajaga 1980. aastate lõpul ja 1990. aastate algul, mis oli samuti omamoodi Püha Vaimu töö aeg – kirikud täitusid inimestega – on nt EELK liikmete arv märgatavalt langenud. Kas võib olla, et oleme viimased 30 aastat elanud siin Eestis olukorras, kus kirikusse on jäänud vaid veendunud, nagu omal ajal apostlid, kes olid Jumala väge kogenud ega lasknud end kõigutada mingitest eksiõpetustest ega ajastu moevooludest? Nn pilkajaid on endiselt kohal ja aktsioonid, kuid nende hulk ei pruugi olla tõusnud, lihtsalt veendunute hulk on nendega võrreldes liiga väikseks jäänud.

Siiski on meie ümber suur hulk nn kahtlejaid, kes on isegi kiriku liikmed, kuid igapäevasest jumalateenistuslikust elust eemale jäänud. Nt ka meie koguduses on u 40-liikmeline rühm inimesi, kes panustavad konkreetsete ülesannetega kogudusetöösse ja teavad täpselt, miks nad seda teevad. Neid ei kõiguta moodsa aja turbulentsid, sest nad on omal kombel kogenud Jumala väge.

Kuid meie hingekirjas on lausa 1700 inimest, kes on kunagi Nõo koguduses ristitud, leeritatud või teistest kogudustest siia üle tulnud. Enamik neist ei pea oma igapäevaelus vajalikuks regulaarselt jumalateenistuslikus osaduses olla või kogudusetöös osaleda.

Kuidas tuua need inimesed tagasi nn veendunute hulka? Siin ei aita muu kui Püha Vaimu töö! Nn veendunud võivad nahast välja pugeda ja kasutada igasuguseid misjonistrateegiaid, kuid ilma Püha Vaimu väeta jääb nende töö pehmelt öeldes poolikuks.

Siiski on nende tööd tarvis, sest nad valmistavad n-ö pinda ette Püha Vaimu väe tulekuks. Veendunud peavad oma igapäevast kogudusetööd rahuga edasi tegema ja mitte heituma näilisest ebaedust. Täpselt nii nagu jüngrid ootasid ülemises toas Jeesuse töötatud Püha Vaimu ja palvetasid.

Kord hakkab see Püha Vaimu tuul jälle puhuma ja veendunute hulk tõuseb jälle. Tõuseb nn kahtlejate arvelt. Pilkajad ei kao kuhugi, kuid nad jäävad siis lihtsalt vähemusse.

Meie kui iga päev oma usku praktiseerivad kristlased, veendunud, tehkem oma tööd rahus edasi! Ärgu meid kõigutagu probleemid väljaspool kirikut ja kiriku sees! Meie tööd on tarvis sellisteks hetkedeks nagu kirjeldab meie tänane kirjakoht ja meenutavad äratusliikumised ajaloo vältel! Aamen.